

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вж. №	954 - 01 - 44	
Дата	01 / 10	2019 г.

ДО
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

23
13

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ
НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7, 44, 87 и 96 от 2018 г. и бр. 7 и 16 от 2019 г.)

Параграф единствен. В чл. 419, ал. 1, изречение второ, след думите „чл. 382, ал. 7“ се добавят „чл. 440, ал. 1“.

ВНОСИТЕЛИ:

М О Т И В И

към проекта на Закон за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

В действащата към този момент редакция определенията, с които се постановява условно предсрочно освобождаване (УПО) от изтърпяване на останалата част от наказание „лишаване от свобода“ по отношение на осъден, формално не подлежат на проверка по реда на Глава тридесет и трета от НПК, „Възобновяване на наказателни дела“.

В чл. 419, ал. 1 от НПК, очертаващ предмета на актовете, подлежащи на възобновяване, са посочени изрично само определенията и разпореденията по чл. 341, ал. 1 от НПК, проверявани по реда на проверка на присъдите. Същевременно отсъстват останалите определения, постановени по реда на Глава „Двадесет и втора“ от НПК, с изключение на определенията по чл. 112, ал.3 и по чл. 243, ал.6, т. 1 и т. 2 от НПК, както и определенията за одобряване на споразумение по чл. 382, ал. 7 от НПК, които не подлежат на въззивен контрол.

Смятаме, че това е неприемливо по отношение на определенията по чл. 440, ал. 1 от НПК, защото УПО е акт с важни последици както за осъдения, така и за държавата и обществото. На важността на правните последици от акта би трябвало да съответства възможността влезият в сила акт да бъде проверяван от ВКС при особено съществени нарушения на закона по реда на възобновяването на наказателни дела.

Принцип в наказателното право е, че актът, с който съдът се произнася по въпросите за определяне на наказанието или за неговото изменяване, е присъда или решение.

В някои случаи, по основни въпроси от предмета на делото, както е например по чл. 306, ал. 1, т. т. 1-3 и ал. 3 от НПК, произнасянето е с определение: при кумулация на наказания по множество престъпления; при промяна в режима на изтърпяването на наложеното с присъдата наказание; при заменяне на едно по вид наказание с друго по вид; когато се решават въпросите за отлагане изпълнението на наказанието, респ. - привеждането в изпълнение на отложеното за изтърпяване наказание, както и когато се постановява освободеният условно предсрочно от изтърпяване на наказание да изтърпи остатък от наказанието лишаване от свобода за който остатък е бил УПО, както и в други посочени в закона случаи.

По силата на изричната разпоредба на закона (чл. 419, ал.1, вр. чл. 341, ал. 1 НПК) тези определения, както и други изрично посочени, подлежат на проверка по реда на възобновяване на наказателни дела.

Този подход не е случаен, тъй като въпросите, които са предмет на тези актове, съставляват съществена част от наказателния процес.

Считаме, че същият подход би следвало да важи и относно УПО.

Освен че е въпрос по съществуването на процеса, защото се отнася до наказанието, актът, с който се постановява или не условното предсрочно освобождаване от изтърпяването на остатъка от наложеното наказание лишаване от свобода на осъдения, по своето същество, правна значимост и правни последици определя в най-съществена степен характера на юрисдикцията на държавата - страна по наказателното правоотношение.

Несъразмерно би било, поради правната значимост на наказанието и изтърпяването му, при решаването на въпросите за УПО законът да дава по-малко предимства за страните при осъществяване на защитата по реда на възобновяване на делата, в сравнение с: определенията за отнемане в полза на държавата на предмета и средството на престъплението; при прекратяване на наказателното производство; при прилагане на принудителни медицински мерки; при постановяване на реабилитация; при одобряване на споразумения и пр.

Най-малкото, редът за проверка не трябва да е различен от този за проверка за посочените по-горе актове.

Чрез включване на тези актове в предмета на извънредния способ за проверка по реда на Глава „Тридесет и трета“ от НПК ще се осъществи защита чрез отмяна при особено съществени нарушения на закона при допуснати касационни основания по чл. 348 от НПК.

Създаването на съдебна практика от ВКС по тези дела ще способства и за еднаквото и правилно приложение на института на УПО от всички съдилища.

При настоящата редакция, по тълкувателен път също може да се изведе, че въззивният акт по чл. 440 от НПК има характер на решение и подлежи на възобновяване, предвид въпросите които се решават с него. Въпросът за наказанието на обвиняемото или на осъденото лице е винаги част от предмета по същество в един наказателен процес, дори и когато е започнало неговото изпълнение.

Постановеният по жалба или протест съдебен акт винаги е решение и законът е категоричен – когато се произнася по жалба, съдът постановява решение (чл. 32, ал.1, т. НПК). Изключения от общото правило има в случаите, когато законът изрично предвижда актът да е определение - примерна чл. 64, ал. 8 НПК.

Всъщност всеки акт на контролната инстанция, с който се променя размера на наказанието, респ. решава се въпросът за неговото изтърпяване, е акт по същество. Безспорно установено законодателно разрешение е, че когато въззивният съдът се произнася по основни въпроси от предмета на делото, актът е присъда или решение. Също така е безспорно, че когато произнасянето е относно деянието и вината, вида и размера на наказанието, замяната на едно наказание с друго, налице е постановяване на акт именно по основни въпроси от предмета на делото.

Предвид горното, независимо как въззивният състав е наименуван

акта си в процедурата по УПО, последният има характер на решение, а не на определение.

Спорно е обаче дали по пътя на тълкуването в изложения смисъл би се постигнала еднаква съдебна практика по приложението на чл. 419, ал. 1, изр. първо, вр. чл. 440, ал. 1 НПК, което налага ясна законодателна регламентация. Липсата на формална уредба на режим за проверка на влезлите в сила актове по чл. 440, ал. 1 от НПК по реда на възобновяване на наказателните дела, в случаи на допуснати особено съществени нарушения на закона, налага необходимостта от законова промяна за гарантиране на законосъобразното прилагане на правилата за наказанието и неговото изпълнение като едни от най-съществените въпроси в наказателния и в изпълнителния процес. Тя ще способства за преустановяване на споровете по тълкуването на закона- дали актовете по чл. 440 от НПК могат да се проверяват чрез възобновяване от ВКС. Изричното законодателно разрешение относно възможността за проверка по реда на възобновяването на актовете на съда, с които се произнася по основанията за условно предсрочно освобождаване или за неговата отмяна, ще премахне разнопосочното тълкуване на закона и ще създаде непротиворечивост и предвидимост в правоприлагането по тези дела.

ВНОСИТЕЛИ:

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО на Закон за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

I. Основания за законодателната инициатива

Липсата на формална уредба на режим за проверка на влезлите в сила актове по чл. 440, ал. 1 от НПК по реда на възобновяване на наказателните дела, в случаи на допуснати особено съществени нарушения на закона, налага необходимостта от законова промяна за гарантиране на законосъобразното прилагане на правилата за наказанието и неговото изпълнение като едни от най-съществените въпроси в наказателния и в изпълнителния процес. Тя ще способства за преустановяване на споровете по тълкуването на закона- дали актовете по чл. 440 от НПК могат да се проверяват чрез възобновяване от ВКС. Изричното законодателно разрешение относно възможността за проверка по реда на възобновяването на актовете на съда, с които се произнася по основанията за условно предсрочно освобождаване или за неговата отмяна, ще премахне разнопосочното тълкуване на закона и ще създаде непротиворечивост и предвидимост в правоприлагането по тези дела.

II. Заинтересовани страни

Като заинтересовани групи могат да бъдат определени на първо място осъдените лица с влязла в сила присъда, като пряко засегнати са и страните в наказателния процес.

Заинтересован от промяната е и цялото общество, защото чрез нея се търси справедливост.

III. Анализ на разходите и ползите

Законопроектът не предвижда поемането на определени разходи от страна на държавата.

IV. Административна тежест и структурни промени

Законопроектът не предвижда промени като закриване, сливане или създаване на нови административни структури. Реализирането на законодателната инициатива няма да има ефект върху административната тежест за физически и юридически лица.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Със законопроекта не се предвиждат промени в други закони в резултат от приемането на законодателната инициатива.

ВНОСИТЕЛИ: